

«Сёнтёр» ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 җулхи җу уйахён 5-мёшёнченпе тухать

80-81 (7934-7935) №№

Шамат кун, 2011 җулхи октябрь (юпа) уйахён 15-мёшё

Хакё ирёлё

Район уй-хирёсенче

Тёп ёҗсем – җёр улми пуссисенче

Җак вәхәта райони хуҗаләхсенче төш тырапа пәрса йышши культурәсене пухса кертес ёҗсем вёсленнё ёнтё. Тёп ёҗсем – җёр улми пуссисенче. Кунпа пёрлех хуҗаләхсенче санталәк май панипе пахча җимёҗпе тымар җимёҗсене те пухса кертессипе тимлөҗҗё.

Октябрён 15-мёшё төлне «иккёмёш җакәра» 955,5 гектар җинчен пухса кертме ёлкөрнө. Ку вәл планпа пәхнин 74,4 процентё пулать. «Свобода» хуҗаләхра пухса кертмен лаптәк татах 35, «Ударник» хуҗаләхра 63, «Ваҗем» обществәра 65 гектар.

Җёр улмине пётёмпе 11395 тонна пухса илнө. Гектар пуҗне тивекен тухәҗ вәтаман 119,3 центнерпа танлашать.

Пахча җимёҗ кәҗал хуҗаләхсенче 227,5 гектар җинче. Апа 64 гектар җинчен (28,1 процент) пуҗтарса илнө. Тухәҗ пёр гектар пуҗне вәтаман 152,7 центнер тивет.

Җёртме 2516 гектар җинче сухаланә. «Ударник» хуҗаләхра җак ёҗе 600 гектар җинче туса ирттернө.

Кёскен

Хёл сивё пулать

2012 җулхи хёл пётём җёр-шыв территорияёпех сивё пулать тесе пёлтернө Гидрометцентр пуҗләхён җумё Г. Елисеев.

– Температура виҗи климат норминчен сивёрех пулать, – тенё вәл пресс-конференцире.

Республикәра

Чәваш Республикин Президентён Указё

«Чәваш Республикин ёҗ ветеранё» ят пама право пур граждәнсен ушкәнё җинчен

Граждәнсене нумай җул хушши түрө кәмәлпа ёҗленёшён тата Чәваш Республикин ырләхёшён хастарлән тарәшнәшән хавхалантарас, тивёҗлөн пурәнма лайәх майсем йёркелекен социаллә пуләшу парас төллөвө җапла йышәнәтәп:

1. Җапла паләртас: «Чәваш Республикин ёҗ ветеранё» ята җаксене парасҗё:

Чәваш Республикин Патшаләх наградисене тивёҗнө граждәнсене пенси түлемелле тунә хыҗҗән е ватләхпа паракан пенсие илме ирөк паракан пенси җулне җитнө хыҗҗән;

Чәваш Республикин территорияёнче пурәнкан тата ёҗ стажё 40 җулран кая мар арҗынсене пенси түлемелле тунә хыҗҗән е ватләхпа паракан пенсие илме ирөк паракан пенси җулне җитнө хыҗҗән.

2. Чәваш Республикин Министрсен Кабинчөн:

хәйён норматив-право акчөсене җак Указпа килёшүллөн йёркелесе җитермелле;

2012 җултан пуҗласа Чәваш Республикин республика бюджетёнче җак Указа пурнәҗлама уқса-тенкё пәхса хәвармалла.

3. Чәваш Республикин Президентён «Чәваш Республикин ёҗ ветеранё» ят җинчен» 2007 җулхи ака уйахён 20-мёшёнчи 31 №-лө Указё хәйён вәйне сухатнә тесе йышәнәс.

4. Җак Указ 2012 җулхи кәрләч уйахён 1-мёшёнчен пуҗласа вәя кёрет.

Чәваш Республикин Президентё М. ИГНАТЬЕВ.

Шупашкар, 2011, юпа, 7, 90 №.

Хастар, тарәшулла

Эсир сән үкерчөкөре куракан Зоя Ивановна Антонова Сосновкәри тәп шкулта акәлчан чөлхине вөрентет. Тарәшулла җамрак учитель уроксем ирттернипе пёрлех – класс ертүҗи те. Хавхаланса ёҗлет Зоя Ивановна: җылай конкурса хутишәнатъ, ачасемпе төрлө мероприятия ирттерет. Иртнө вөрөнү җуләнчи кәтартупа вара вәл райони «Чи лайәх класс ертүҗи» конкурса (вәтам сыпәкәри класс ертүҗи) виҗсёмёш вьрәна тухма пултарчө.

Хастар специалист патшаләх учителе майлә утәймсем тунипе лайәх ёҗлеме татах та майсем хушәннине калать. Акә җитес җултан республикәри «Чи лайәх класс ертүҗи» конкурса җентөрүҗи Чәваш Республикин пуҗләхён ятарлә хавхалантару уқсине җөнсе илме пултаратъ. Класс ертүҗи пулнә май Зоя Ивановнәна та җак җыса тивёҗме сунатпәр. Н. НИКОЛАЕВА сән үкерчөкө.

Иышәнү

Техникәна – хёллехи управа

ЧР Ял хуҗаләх министрствипе җёр ёҗөнче ёҗлекен техникәна пәхса таракан патшаләх инспекциён пёрлехи приказёпе килёшүллөн юпа уйахён 13-мёшөнче район администрациён йышәнәвө кун җути курчө. «Ял хуҗаләх техникине управа лартассипе смотр-конкурс ирттересси җинчен» смотр-конкурс районта юпа уйахён 17–31-мёшөсөнче иртет. Смотр-конкурс ирттерме йёркеленё комиссия район администрациён пуҗләхён 1-мёш җумё, ял хуҗаләх пайён ертүҗи В. Калинин ертсе пыратъ. Иышәнүра смотр-конкурс валли ятарлә график җирөплөтнө.

С. НИКОЛАЕВ, ЧР патшаләх техника надзор инспекциён райони инспекторё.

Еҗ уқси

Хушәм – 6,5 процент

Кәҗалхи октябрётен РФ Правительство пуҗләхө Владимир Путин сентябрён 27-мёшөнче ала пуҗнә йышәнү вәя кечө. Уна килёшүллөн октябрён 1-мёшөнчен тытәнса федераллә бюджет учреждениёсемпе организациёсен, патшаләх органёсен ёҗченёсен ёҗ уқси виҗи 6,5 процент үсрө.

Еҗ уқси җавән пекех вөрөнү, сывләха сыхлас ёҗ, культура, федераллә хысна, бюджет тата автономии учреждениёсен ёҗченёсен те үсрө. Сәмах май учительсен, врачсен, библиотекарьсен шаләвө пөчөкки пирки массәллә информация хатөрөсенче унччен сахал мар сәмах хуҗкатнәччө. Бюджетниксен ёҗ уқсине икө җул ёнтө индексаци-

лемен.

Иывәрләхсем пур пулин те, ёҗ уқсине октябрён 1-мёшөнчен тытәнса үстерни чикө мар. Бюджетниксене малашләхпа татах та лайәх пуләмсем кётмелле.

РФ Сывләха сыхлас ёҗ тата социаллә аталану министрствипи ытти федераллә органсемпе пёрле федераллә бюджет учреждениёсен ёҗченёсене ёҗ уқси түлөссин җөнө системисем енёпе тәтәшәх мониторинг ирттерет. Унан илөгөсемпе килёшүллөн ку сферәра кәҗалхи пёрремөш җур җулта ёҗ уқси шайё уйахне вәтаман 27192 тенкөпе танлашнә. Халө правительство вәтам ёҗ уқси висине 2014 җул төлне 30–32 пин тенкөне җитерме паләртатъ.

ҖУЛ-ЙЁР ХУҗАЛӘХЁН ХИСЕПЛЁ ЁҗЧЕНЁСЕМ ТАТА ВЕТЕРАНЁСЕМ!

Сире профессии уявё ячөпе саламлатәп! «Җулсем – регион сән-сәпачө, унан ытләх-ситлөхөн тата социаллә пурнәҗпа экономикан әнәҗлә аталанәвөн никөсө», – текен каларәш җәннипех төрөс. Эсир пурнәҗлакан ёҗ пахаләхөпе водителсемпе пассажирсен, җуран җынсен пурнәҗөпе хәрушсәрләхө, машинәсем җәрмәвсәр җурессипи тата грузсене кирлө җөре вәхәтра илсе җитерессипи түрремөнөх сыхәннә.

Паян Чәваш Ен җул-йөр хуҗаләхөнче паләрмаллах улшәнүсем пулса иртөҗҗө: сөнө аслә җулсем хута каяҗҗө, юхан шывсем урлә кеперсем хываҗҗө, җулсене юсассипе тата тытса тарассипе сыхәннә ёҗсене пурнәҗлама уйәракан уқса-тенкө каләпәшө үсет. Отрасль аталанәвнө «Единая Россия» парти «Раҗҗей хулисенчи сөнө җулсем» проекчө те пысәк түпе хыватъ, әпа пурнәҗлани республикән төп хулинчи җул-йөре юсаса сөнөтөс ёҗ каләпәшне паләрмаллах пысәклататъ. Чәваш Ен Җул-йөр фондне туса хуни вара республикәри җулсен тытәмне малалла җирөплөтме сөнө майсем уҗатъ.

Җапах та җак ырә улшәнүсене төп вәйсәр – җынсемсөр, вөсем түрө кәмәлпа тата хәйсене шөллемөсөр пурнәҗлакан ёҗсөр – тума җук. Җирөплөтсөх җапла калама пулатъ: республикәри төп автомобиль җулсене шанчәклә тата явәпәләхә туякан җынсем пәхса, асәрхаса тарасҗө. Республикәри җул-йөр ёҗченөсем хәйсене уменче таракан төллөвөсене сөнө технологисене ёҗе кертсө, халъхи йышши техникәна явәҗтарса пысәк әсталахпа татса парасҗө. Паян вөсем хәйсене ырми-канми ёҗөпе Чәваш Енри автомобиль җулсене тытәмне лайәх шайра тытса тарасҗө кәна мар, җул хөрринчи сервиса та лайәхлатасҗө, пуләшу ёҗсөсем паракан сферәна анләлатасҗө. Малашне тумалли те җылай-ха, анча та эфир пёрлехи вәйпа җитөнү тума пултарассипи пирки элө пөре те иккөленмөстөп.

Сире хәвәр суйласа илнө ёҗе чунтан парәннәшән җөрен тав тәватәп. Җирөп сывләх, җитөнүсем, телөй тата ырләх сунатәп!

Чәваш Республикин Президентё М. ИГНАТЬЕВ.

ҖУЛ-ЙЁР ХУҗАЛӘХЁН ХИСЕПЛЁ ЁҗЧЕНЁСЕМ, ҖАК ЁҗЁН ВЕТЕРАНЁСЕМ!

Сире Җул-йөр хуҗаләх ёҗченөсен кунө ячөпе чун-җөрен саламлатәп.

Җул-йөр ытәвө пирөн районта малтан татса памалли ыитусенчен пөри шултанатъ. Сөнө җулсем туни район малаллах аталаннине, пуяланнине, халәхән пурнәҗ шайө хәпарса пынине кәтаратъ. Җавәнпа пёрлех эсир җулсене юсассипе, вөсене тытса тарассипе тимлөтөр. Хәвәрән пархатарлә ёҗсөре җул-йөр җинчи хәрушсәрләхә җирөплөтме те пуләшәтәр. Ырми-канми ёҗсөре эсир район экономикапө социаллә пурнәҗне җирөплөтме пуләшәтәр. Тавах сире җакәншән.

Ку таранччен районта ялсем патне йөркеллө җул тәвәссипе, республика пёлтерөшлө җулсене юсассипе нумай ёҗ туса ирттертөмөр. Малашнехи төллөвөсем те пөчөк мар. Пирөн халө ялсен урамөсене асфальт җул сармалла.

Эсир малашне те җул тәвәс, юсас, пәхса тарас ёҗре чунпа парса ёҗсөссе шанас килет. Малалла та ёҗсөрсем әнсах пычәр. Пурне те сире җирөп сывләх, телөй, вәрам кун-җул сунатәп. Җемйөрсенче вара яланах юратупа килөшү, тату пурнәҗ пултәр.

Район администрациён пуҗләхө Ю. ИВАНОВ.

Кёске справка

Җул-йөр тәвәсси чарәнмасть

Районөпе илсен 2011 җулхи январён 1-мёшө төлне пурте уҗә куракан автоҗулсем 390,745 километрпа танлашасҗө. Вәл шутран 94,145 километр республика пёлтерөшлисем, 296,6 километр вырәнти пёлтерөшлисем. 349,115 километр җулсем (пётём җулсен 89,3 процентчө) – асфальт сарнисем. Җак җулсем җинче 13 кепер вырнаҗнә, вөсен таршөшө 508,4 метр.

2011 җул валли паләртнә республика инвестици программипе тата Чәваш Республикин «Чәваш Республикин 2011 җулхи тата 2012 җулхипе 2013 җулхи планланә тапхәр валли паләртнә республика бюджетчө җинчен» Указөпе килёшүллөн районән җул-йөр хуҗаләхө валли 2011 җулта 54282,2 пин тенкө уйәрасҗө. Вәл шутран вырәнти бюджетран – 9955,8 пин тенкө.

2011 җулхи сакәр уйәхра 24722,9 пин тенкөпе уҗә курнә (султалак лимичөн 46 процентчө):

– автомобиль җулсөсем тума тата реконструкцилеме – 3703,4 пин тенкөпе;

– җулсене юсама – 1939,5 пин тенкөпе;

– җулсене тытса тәма – 19080 пин тенкөпе.

«Волга»–Мулкачкәсси–Оринин җул тәвәс ёҗсөм пырасҗө. Унан смета хакө – 19176,46 пин тенкө. Ёҗсен 34 процентне пурнәҗланә.

Җырәнтару – 2012

ХАКЛӘ ВУЛАКАНСЕМ!

«Сөнтөрү ялавё» хаҗата 2012 җулхи январь уйахёнчен илсе тәма унчченхи хакпах җырәнтарасҗө. Ултә уйаха җырәнмалли хак: 191 тенкө те 70 пус.

Ыран – Сұл-йёр хушаләх ёсченёсен кунё

Ялсем асфальт сұл ыйтассэ

Рассейре сивёч таракан ыйтусенчен пёри вёл – СУЛСЕМ. Иртен пулса кащчен, тёрёсрех каласан таләк-ёпех, кун йёркинчен тухмасть. Вуншар сұл апа татса парассишён кёрешнэ, анчах кёрешү хавачё сав-савач иксёлмен-ха. Ана вёсне ситерме сёр-шывра сёнёрен те сёнё программасем кун сүти курацсэ, анчах ял сынни унччен-хиллех авалхи пылчакран хәтәлса пётеймест. Пурнащ вара шав малалла шавать, общество аталанавё сөнэ карта хәпарать.

Рассей Федерацийён тата Чаваш Республикин Президентёсем палартнә наци проекчёмсепе пёлтерёшлэ программасене пурнащса кёртсе сёр-шыври пурнащса малалла уттарма сұлсем паян кирлэ, вунә сұлтан мар! Кашни ял патнех асфальт сұлсем ситерессипе ёсленё хушәрах ял-

пирён сұл ыйтәвёле ёслемелле те ёслемелле. Плансем пысәк. Вёсене строительсепме заказчиксем, ял сыннисем пёр шухәшлә пулсан сёс татса пама пулать. Сакна паян районта пурнащланакан ёссем те сирёплетессэ, – терё Владимир Германович.

2006–2011 сұлсенче районта пурё 56,612 километр сұлсем сёнёрен тунә. Савән пекөх 56,115 километр тәршшэ сұлсене юсанә. Ял тәрәхёсен чиккинче 12 километр автосула тирпейленё. Сакә вёл пурнащланә ёсён пёр пайё. Ёслемелли вара татах нумай. Уйрамах ялсенче асфальт сұлсем сараси умра сивёччён тәрәт. Районёле илсен ялсенчи урамсөн тәршшэ 360,6 километр. Хальлөхе вёсенчен 96,3 километрне кәна асфальт сарнә. Асаннә сұлсене пётёмпе 3 организаци пәкса тәрәт. Вёсем: «Энергосервис»,

сем, сөнё урамсеп хушшине асфальт сараси сивёчленсе пырать. Нумай сёрте ку ыйтәва та татса пама пултарнаран пәр тапранчэ темелле.

Район территорияёнче сұлсем тавассипе ёссем мёнле шайра пынипе паллашма Рассейри сұл-йёр хушаләх ёсченёсен кунё умён район администрацийён пусләхөн сүмөпе, капиталлә строительство, архитектура тата пуранмалли сурт-йёрпе коммуналлә хушаләх управленийён ертүсипе В.Г. Никитинпа тёл пулса каласрәм.

– Асфальт сарнә сұлсем ял сыннин пурнащ культурине үстерни пирки пёр иккёлөнү те сук. Сұл ыйтәвё Муркашсешён те иккёмөш вырәнта мар. Паянхи куна райони ытларах ялта асфальт сарнә сұлсем сук. Сак ырләха ялта пуранакан кашни сын кётет. Уйрамах хайсен пурнащсене ялла сыхантарас ёмётлэ сармаксем. Апла пулсан

«Волгостройтранс», «Автодорсервис» чикёллэ явапләхлә обществасем.

– Пылчак сәрсә пайтах пурәнтамә. Халё вёл вәхәтсем хысала юлчөс. Кун пек сұлсепме ытларах та ытларах пуранас килет, – те ссэ асфальтлә урамсөнче пуранакансем ачисене те яла юлма үкёлтесе.

Сұл, газ, шыв пулсан – ял пурәнаты. Яла асфальт ситнэ сұлпа паянхи сармаксем ачисене те шула чупчәр, яла аталантарассишён вай хуччәр. Газ кирлэ теттёмөр те газпа усә курма пусларамәр. Паян авә ялта асфальт сұл сараси пирки каласатпәр. Ёнетпёр, сывәх вәхәтрах вёл та пурнащса кёрё. Паянхи куна ялсенчи 30 урама асфальт сарма проектсем хатёр.

Паян «Дорстрой» чикёллэ явапләхлә общество (генеральнәй дирек-

торё В. Румянцев) 1,336 километр тәршшэ «Волга» – Мулкаккаси – Оринин автосула тавассипе ёслет. Кунсәр пусне акционерсен «ДЭП-146» усә обществи (генеральнәй директорё В. Павлов) 1,82 километр тәршшэ «Волга» – Вәрәмой сула юсассипе тимлет. Кусемсёр пусне район территорияёнче сұлсене пәкса тәрассипе те пысәк ёссем иртессэ. 200 километр сула «ДЭП-146», «ПГС-1», «ПМК «Водстрой» организацисем пәкса тәрәсчэ.

Паянхи сән үкерчөксенче эсир акционерсен «ДЭП-146» усә обществин ёсченёсем иртнэ су кунёсенче Иўскасичне планпа пәхнә юсав ёсөсем ирттеринне куратәр. Эпир пынә чух участок мастерё Ю. Васильев ёссене хәвәртрах вёслесе тепёр объекта куәсаси пирки каласатчэ.

– Уяр та илемлэ су кунёсепме туллин усә курасси – пирён тёллөв, – терё вёл асфальтпа ситнэ «КамАЗа» аста-рах тәрәтмаллине кәтартса.

С. Савельева, С. Романова, В. Никитина, Е. Алексеева ёсчөнсем (пёрремөш сән үкерчөкре) манпа каласнә хушәрах тәкнә асфальта сапалама пусларёс. Сергей Демьянов механизатор вара (иккёмөш сән үкерчөкре) асфальт пусәрәнтармалли катака чөртсе ячэ.

– Ёлөки кёнекере пурәна киле сұл пичөсем якалөс, таврана шәна кариявса илэ тенё. Сав вәхәтсем ситрөс: электричество линийөсепме сүтә килет, инсө сула асфальт сарнә сұл кёскетет, – терё ёсрөн уйрәлмасәр Е. Алексеева ёсчөн.

Сұл тәвакан калани – паянхи ёссене сәнлакан сәмахсем.

А. БЕЛОВ.

Саламлатпәр

Юратнә аннене Раиса Васильевна ИВАНОВА 70 сұлхи юбилей ячөле, юратнә аттене Валериан Прохорович ИВАНОВ 75 сұлхи юбилей ячөле пётём чун-чөререн ашә сәмахсепме саламлатпәр. Нумай-нумай сұл пурәнма ырләх-сывләх сунатпәр, ёмёрёр Атәл юхам евөрех вәрәм пултәр, телейё Сирён умрах сүретёр.

Тавәх сире ыра кәмәләршән, пире яланах пуләшса пынишён, хәват панишён. Эпир сире юрататпәр, хисәллетпёр.

Саламлаканёсем: хөрөсөм, ывәлө, кёрүшөсөмпе кинё, мәнүкөсөм, кёсөн мәнүкө, хәтисөмпе тәхләчисөм.

Хакләран та хаклә аннене, хунямана, кукама, йәмәка, аплана – Сөнъял Хуракасси ялөчө пурәнакан Лидия Ивановна ЗАХАРОВА октябрөн 15-мешөнчи 60 сұлхи юбилей ячөле саламлатпәр. Чаваш сурпанё пек вәрәм кун-сұл, юман пек сирёп сывләх, иксёлми телей сунатпәр. Пире савәнтарса пурәнма Турри сана нумай-нумай сұл усратәр.

Саламлаканёсем: ывәлөпө кинё, хөрө, висё мәнүкө, Николаевсен, Никитинсен, Егоровсен, Волковсен сөмийсөм тата Лиди аппәшөпө пускилсөм.

Хаклә та юратнә мәшәра, аннене, асаннене, хунямана, ашә та вәшават кәмәллә хисәплэ сыннамәра – Отарккә ялөчө пурәнакан Мария Петровна СМІРНОВА 80 сұл тултарнә ятпа чун-чөререн ашәшән саламлатпәр.

Ырләх-сывләх, иксёлми телей, вәрәм кун-сұл, канлө вәтләх сунатпәр. Сөтелү сәкар-тәвартан ан татәлтәр, ачусөмпе, мәнүкөсөмпе, мён пур тәванупа пёрле савәнса пурәнмалла пултәр. Ыра кәмәлушән тав тәватпәр, сёр сінчи мён пур ырләха сунатпәр.

Саламлаканёсем: мәшәрё, ывәлөсөм, кинёсөм, мәнүкөсөм, сывәх тәванөсөм.

Хаклә та юратнә аннене, кукама, асаннене, хунямана – Хорнуй ялөчө пурәнакан Вера Максимовна НИКОЛАЕВА 15-меш октябрөнчө суралнә кунё ячөле саламлатпәр.

Сывләху сирёп пултәр, көрөкү сәкар-тәвартан ниҳәсан ан татәлтәр. Кун-сүлу вәрәм та тәкар пултәр.

Саламлаканёсем: хөрө, кёрүшө, ывәлөсөмпе кинёсөм, мәнүкөсөм тата пускилсөм, хурәнташөсөм.

Хакләран та хаклә, юратнә аннене, мәшәра, хунямана, аплана, йәмәка, юратнә кукама – сумлә юбилейне паллә тәвакан Светлана Васильевна ФЕДОРОВА чун-чөререн ыра та чи ашә сәмахсөмпе саламлатпәр. Эсө пурри – пирөншөн пысәк телей. Тавәх сана ыра кәмәлушән, чун ашшине пире парнелөнөшөн.

Анне сана тав туса Саламлатпәр пур йышпа. Пурән сёр сұл савәнса, Пурнащ илемне туйса.

Саламлаканёсем: мәшәрё, икө хөрөпө ывәлө, кёрүшө, мәнүкө, Никитинсөмпе Федоровсен сөмийсөм.

Юратнә мәшәра, аттене – Муркашра пурәнакан Александр Викторович СУВорова 50 сұлхи юбилей ячөле чун-чөререн саламлатпәр. Яланах хавас кәмәл-туйәмлә, сирёп сывләхлә пул, аһәсу, ёмётүсөм ситсе пыччәр. Малашне та мәшәрупа, ачусөмпе, мён пур тәванупа пёрле савәнса пурәнмалла пултәр. Эпир сана юрататпәр, санпа мухтанатпәр.

Саламлаканёсем: мәшәрё, икө хөрө, тәванөсөм.

Хакләран та хаклә сыннамәра – Ивановка ялөчө пурәнакан Анна Ивановна ВАНЮШКИНА 55 сұлхи юбилей ячөле саламлатпәр.

Ырләх-сывләх, иксёлми телей, вәрәм кун-сұл сунатпәр. Сөтелү сәкар-тәвартан ан татәлтәр, ачусөмпе, мәнүкөсөмпе, мён пур тәванупа пёрле савәнса пурәнмалла пултәр. Ыра кәмәлушән, пире яланах пуләшса йөркөлөсө пынәшән тав тәватпәр. Сирёп сывләх, сёр сінчи мён пур ырләха сунатпәр.

Саламлаканёсем: амәшө, хөрөсөм, ывәлө, кёрүшө, мәнүкөсөм, тәванөсөм, тәхләчисөм, тус-юлтәшөсөм.

Юратнә мәшәра, хаклә аттене, кәмәллә асаттене, хисәплэ тәвана – Патаккасси ялөчө пурәнакан Владис Иванович СОЛОВЬЕВА 70 сұл тултарнә ятпа чун-чөререн ашәшән саламлатпәр. Пире юратса ситөтерөнөшөн, пурнащ сүлө сине кәларнәшән сөре сити пус таятпәр. Сывләху сан чаваш юманё пек сирёп пултәр, кун-сүлу чаваш сурпанё пек вәрәм килтёр. Мён шултәнисөне пурнащлама Турри сана пуләшсах тәтәр.

Пысәк салампа: мәшәрё, хөрөсөмпе кёрүшөсөм, ывәлөсөмпе кинёсөм, мәнүкөсөм, кёсөн мәнүкө Сережа, тәванөсөм.

Хакләран та хаклә, сывәх сыннамәра – Светлана Васильевна ФЕДОРОВА октябрөн 13-мешөнчө 50 сұл тултарнә ятпа саламлатпәр. Эпир сана сирёп сывләх, иксёлми телей, вәрәм кун-сұл сунатпәр. Сөтелү сәкар-тәвартан ан татәлтәр, ачусөмпе, мәнүкөсөмпе савәнса пурәнмалла пултәр.

Саламлаканёсем: Кирпичниковсөмпе Ерзуковсен сөмийсөм.

Юпа уйәхөн 15-мешөнчө пирён юратнәран та юратнә, сөпөс кәмәллә аннене, кукамайя, асаннене, хуняман, тәхләчән, инкен – Отарккә ялөчө пурәнакан Мария Никитична СМІРНОВАН суралнә кунё. Эпир апа 80 сұл тултарнә ятпа чун-чөререн тухакан ашә, сөпөс сәмахсөмпе саламлатпәр. Тавәх сана ыра кәмәлушән, чун ашшине пире парнелөнөшөн. Эпир сана юрататпәр, эсө пурришөн савәннатпәр, санпа мухтанатпәр. Сывләху санан сирёп пултәр, кун-сүлу вәрәм та телейлө килтёр.

Саламлаканёсем: хөрөсөмпе кёрүшөсөм, ывәлөпө кинё, 10 мәнүкө, 4 кёсөн мәнүкө, тәванөсөм, пускилсөм.

Сатракасични пётёмөшлө пөлу паракан вәтам школ учительне Светлана Васильевна ФЕДОРОВА 50 сұл тултарнә ятпа чун-чөререн ашәшән саламлатпәр. Ырләх-сывләх, иксёлми телей, вәрәм кун-сұл сунатпәр. Телейне аһәсу яланах сирёпө пёрле пулччәр, ёмётүсөм ситсе пыччәр. Чылай сұл ёсөре малашне те тәрәшуләхпа паләрма сунатпәр. Ана валли вара сирён сывләх сирёп пултәр.

Салампа: Сатракасични вәтам школ коллективё.

Юбилей

Пурнащ ыра сынсөмпе илемлө, те ссэ халәхра. Валериан Прохорович Иванов «Орино» хушаләхөн тава тивёслө ёсчөнө. Халё вара пирён хисәплэ сыннамәр тивёслө канура. Хай ёс ёмөрөнчө вёл ыра малашләхшән, сүтә пуласләхшән ырми-канми тәрәшнә. Чунөпө ёсө парәннә сыннамәр паянхи кун 75 сұл тултарчө пулин те мәшәрөпө, Раиса Васильевнапа, хурт-хәмәр ёрчөтөсчө. Вёллө хурчө вара чәннипөх те ыра кәмәллә, ёсчөн сынна кәмәлләт. Ку ёсөре вөсөм кәсәклинө чылай пөлөсчө.

Валериан Прохорович пурнащсәра ырричө кәна курма, ёсөпө кану вәхәтне тёрөс йөркөлөме пөлет. Сәмрәк-ләх сүлөсөнчө вара Ориинти халәх театрене юратса сүрөнө, чылай сәна-

Эсир хисөпө тивёс

ра каләпланә. Тем тесен те унән ыра ёнөсөне кәна асанма пулать. Нумай сұл тәрәшса ёслөнипө танах обществәллә ёсө активлә хутшәннә. Сакә тата ытти ыра утәмсөне вара тёрлө Хисөп хучөсөм сирөплетессө, иртнэ сұлсөнчи аһәсуллә ёсөсөмпе хәпартланма май парасчө. Пирён хисәплэ сыннамәрән пултаруләхө чән та чыла өнлө. Халәх пултаруләх кружокне те сүрөнө, смотрсөнчө, конкурссөнчө лауреат ятне те тивёсчө. Пирён хисәплэ тәванәмәр – ялти хисәплэ сын, савәнпах пулө апа Турри пур өнлө пултаруләх пилленө.

Раиса Васильевна – хисәплэ пенсионер тата вөрөнү ёсөн ветеранө. Хай ёс ёмөрне вёл Ориинти вәтам шулта вөрентөкен пулса ирттернө. Пурнащсө ачасөне вөрентөс, тёрөс воспитани парас ёсө халәлланә. Матур та ашә кәмәллә хөрарәмшән сөпөс чаваш чөхлине хисәплени яланах малти вырәнта пулнә. Савәнпах та тен тивёслө канәва тухсан та алә усса ларман, хайсен асталәхне малалла туптанә. Аслә пиччөшөн хөрөпө Маргарита Матросовапа «Эпир итам раттинчөн» кёнекө пичөтлөсө кәларма пултарчөс. Эпир – тәванөсөм, пөлөшөсөм, чөререн савәнтамәр пурнащ кёнекишөн, вөсөн ёсөшөн, аталанәвөшөн, хәпартланатпәр вөсөмпе. Ку кёнекө кун сүти куриччөн вара маларах «Оринин: тәван

сәнсөм, манәсми ятсөм», «Киле таврәнсан...» кёнекөсөм вулакансөм умне тухнә. Тёрөсөпө вара малашләхшән тунә кураммлә ёсөсөм татах та чылай, пурне шәрәсәлөсә та пөтөреймөн.

Ялти хисәплэ мәшәр тәватә ача пәкса, тёрөс воспитани парса үстернө. Пурне те пурнащсән аһлә сукмакө сине кәларнә. Халё вөсөм юратнә ёсөсөмпе ёсөсчө.

Хисәплэ Раиса Васильевнапа Валериан Прохорович, йышәнсамәр пирөнтөн чөререн шәрәнса тухакан салама. Сумлә уяв ячөпө сире саламлатпәр, пирөншөн питө хаклә сирён уяв. Сире вәтләх кунөсөнчө сирёп сывләх та иксёлми телей, тәванпөлөшөн ачашләхне, хөвөллө те ашә кун сунатпәр, ёмётүсөм пурнащланса пыччәр.

Ыра кәмәләрпа, сирёп сывләхпа, тулли көрөкөпө, хисәплэ сөмийөпө, мәнүкөсөмпе, тәванусөмпе савәнса пурәнма Турри пуләшсах пытәр.

Сүлти Турә – ырләх пиллекен. Типө сөрне, сёр сінчө те, тинөсөре те сөрне-шывне, сыннисөне пурәнма юратма, сүт сәнталәкне сыхлама, ачашлама вөрөнтнө. Юбилей, суралнә кун ситсөн – шампански ёсөмө пилленө.

Пысәк салампа: аслә пиччөшөпө кинё, вөсөн ачисөм, ачисөн (мәнүкөн) ачисөм, 2 шәллөпө 2 кинё, вөсөн ачисөм, пур тәванө.

Кил тата хушма хушалах

Килештереҗе

Пахчара чараш ситенет пулсан унна юнашар, тымаресем пер-перинге тача пулсан та, пилешпе шешке лайах үсеҗе. Хамла сырли те аван аталанат.

Самех аратла вильах пирки

Аратла

Экономика аталанавё шав малалла аталанна май сёр ёсенче вай хуракансем те элиталла тыра-пулапа пахча симёс вярлахе, аратла вильах-чёрлех ёрчетессипе ёслессине мала каларма пуларёс. Урахла епле-ха, куншан патшалах пулашавё те сителёклё уса курма пулат-ске. Ҙакна анланисем аталану сүлөпе сулмаклё утамлаҗе.

Аратла вильах ёрчетессипе районта 6 перлешүллё хушалах ёслет. Вёсен пулашавёпе ытти ял хушалах производство кооперативесемпе перлех килти хушма хушалах тытакансем те анлан уса курма пултарасҗе. Мал ёметпе пуранакансем җапла тавасҗе те.

– Паянхи йывар вяхтра та хушалахсем аратла-па ёслес сула суйлани савантарат. Кунта малтанах аратла вильах ёрчетессипе пер сул мар вай хурса завод ятне илне хушалахсене палартса хавармалла. Вёсем: аратла сыснасемпе ёслекен «Свобода» тата Е. Андреев ячёпе хисепленекен тата майракалла шултра вильахсен аратлахе тимлекен «Ударник» хушалах-заводсем. Ҙак виҗе хушалахсар пушне аратла вильахпа ёслекен репродукторсем те пур. Кунта сыснасемпе тата майракалла шултра вильахсем җинче специализациленекен Суворов ячёпе хисепленекен, тынашксем үстерессипе «Орино», аратла сыснасемпе ёслессипе «Герой» хушалахсене палартмалла. Вёсем хайсен вильахесене ытти хушалахсемпе перлех ял сыннисене те сутаҗе. Аратла вильах туянна сыннан кун пирки патшалахран субсиди илме документсем таратмалли җеҗ юлат. Пер килограмм чёре виҗешен республика бюджетенчен 50 тенке таварса пани – ял сыннишен пысак теке, – терё хай районта аратлахе ёсёпе туслё пулнисе палартса «Ударник» хушалахан Йүскасинчи сёт ферминче вильах пахкан А. Андреев. Касалхи аратла вильахсен куравёнке хушалахран илсе пина 10–12 уйахсенчи тынашка Андрей ерсе пинипе хайсен ушканёнке 2-меш вырана тухре (сан үкерчёкре).

Каласа хавармалла. Аратла вильах ёрчетессипе специализациленекен хушалахсем касалхи 9 уйахра аратла вакарсене 3 («Ударник»), тынашкесене «Свобода», «Ударник» хушалахсем 19 пус, сысна асисене 78 пус («Свобода», Суворов яч. хис., «Герой») тата сысна амисене 183 пус («Свобода», Суворов яч. хис.) сутма пултарчёс.

И. МИХАЙЛОВА,
район администрацийён ял хушалах пайён аратла вильахсемпе ёслекен зоотехникё.
А. БЕЛОВ сан үкерчёке.

Пёлме

Кампаран асархан

Кёр кунёсем кампа вяхачё пулнисе паларса тараҗе. Кампасен икё пилёхе вёсен йывар металсене пухас ен пуррипе сыханна.

Кампасем экологи телёшенчен мен чухлё валаннине тата сыншан епле харушлех каларса таратнине пёлме ветеринари службин ёсченёсем хулари пасарсенче сутавё каларна кампасене терёсленё. Хула пасарёсене, тепрен илсен, Сентёрварри, Муркаш, Элёк районёсенчи тата Ҙармас Республикинчи кампаҗсем сүрени паларна. Терёслесем суту-илёве каларна уплюнкасенче кадми чылайине тупса палартна.

Кадми – йывар металсенчен пери. Ана пуре чирё, нерв системи хавшасси вай илнин салтавё теҗе. Унсар пушне вал юн пусамне хавартат. Кадми ытларах хёрарамсене сиен тават. Ҙак хёрарам йывар сын пулна чух, ачасене какарпа тарантанна вяхтра сисенет. Арсынсенчен пирус туртакансемшен харушлех пур.

Кампа җинё хыҗсан кадми организмра 10–35 сүллёха юлат.

Хамар инф.

Хёл умёнхи канашсем

Кёр кунёсенче

Сут санталёк майёпен хёл ённеллех суланат. Ку вяхтра хресчен вильахсене хёле куҗармашкан хатёрлет. Уйсемпе җарансем пушанна май вильахсем валли ешёл апат сахалланат. Ҙавна май вёсене килте хушма апат пама пусламалла.

Санталёк, кун йёрки улшаннине вильахсем хаварт туяҗе, вёсем начартарак җиме пулсаҗе. Су каҗа пахча симёс, купаста, тымар симёс үснё лаптёксене каларса ярас умён ял сыннин вильахсене ута-улам пани выранла. Ҙак вёсене күпёнесрен хётлет.

Самартма хупна вильахсен рационне кёрхи вяхтра концентрат хушмалла. Ҙак кака тутларах та пахарах тават.

Таврара йёпе санталёк хушаланма пусланай май витесёнке ай сарамсене тасатсах тамалла. Тислёке вяхтра калармасан витере сиенлё газсем пуханаҗе те вильахсене чирлеттерме пултарасҗе.

В. ИЛЬИН,
вильах тухтарё.

Агроном-пахчасёпа каласатпар

Горчица үстернин пёлтерёшё

Маларахи вяхтра кёр кунёсенче «иккёмёш җакар» каларса илне хыҗсан тата пахча симёсрен пушанна йарансене ял сыннисем сёр пулахлахне лайахлатма ыраш е кёрхи тула акса хаваратчёс. Суркунне ситсен ана суhalatчёс те каллех сёр улми, пахча симёс, тымар симёс лартатчёс. Паллах тислёк такасран та ун чух паранман. Халё вара ялта пуранакансем вильах-чёрлех сахал тытма пусланаран килти хушма хушалахсенче тислёкё те сахалрах, җавна пулах ана туяниссе те паян ыйтулла. Кунпа перлех пахчасем тислёкё перле пахчана сум курак нумай тухнисе пытармасҗе. Унна кёрешессе вара тепёр ыйту. Ҙаванпа та пахчасем тислёк выранне

симёс одобрените уса курма пуслани вай илет.

Юлашки сүлсенче нумай килти хушма хушалахра сёр улми анисене горчица акма пуларёс. Кашт маларах акна анасем җинче вал паян ишт сүллёшех үссе кайна ёнтё. Мен-ха вал горчица? Пур-и унан усси? Епле уса курмалла унна? Горчицаё ёслес технолого еплерех? Ҙак ыйтусем җине хурав шыраса район хаҗачён сотрудникё Анатолий БЕЛОВ пуйан опытли пахчасёпа, аста агрономпа, районта чылайашё пёлекен Леонид Федорович ФАДЕЕВПА тел пулса каласна. Паян җак каласула хаҗат вулакансене паллаштаратпа.

СЁР ПУЛАХЛАХЁ
– Леонид Федорович, малтанах горчица мёнле культура пулнисе паллаштар-ра-ха тархашан? Илтессе илтнё, анчах сителёклё пёлтепер-и-ха эфир ун сынчен?

– Пурнаҗра терлёрен сёне технологисем таташах вай илне вяхтра сёр ёсенче те вёсемсёр мар. Горчица-на манан шапа җаканта кёртес килет. Ял сыннишен вал сёнерех культура пулнаран нумайашё унна тулли теллелё уса кураймасть. Горчицан пёлтерёшё вара сёр ёсенче пёчек мар. Сёр улми пуссисене тислёк такасисе кашниех ёслесе ситерейменрен хашё-пери перремёш сул мар ёнтё пусё савранашне горчица ятла культуран кёртет. Симёс одобренни (ун шутне сидералла культурасене кёртёҗе) выранне үстерекенскере сёр улми каларсанах, пахча симёс пустарса илсенех акса хаварасҗе. Вяхат ситсен ана тапрана органикалла япаласемпе пуянтлатма суhalatа пара-хаҗе. Мёнрен усалла-ха сидератсем? Малтанах вёсем тапраран – тымар аталанмалли вырантан – тутлахла

япаласем тухса каяссине чарасҗе, гумус шайне үстерсе сёр пахалахне лайахлатаҗе. Сёрте гумус мён чухлё нумайрах – унан аша тытаслахе те саван чухлё пысакрах, шыв пасланса тухасси сахалрах пулнаран ял хушалах культурисен сёрти нүреке тухасла уса кура-си ытларах. Гумус тапрари микрофлорана усалла ёслеме пулашат. Усен-тарансен тымар системин биомасси сёре органикалла каяшсемпе пуянтлатат. Симёс одобреннипе уса курна чух тапрара азот тутамё җеҗ мар, ытти пулахла япаласен виҗи те үсет. Симёс одобренни тапрара хавартрах ирёлсе каят, кислотносё чакарат, нүрек тытаслах үсет. Ҙапла вара симёс одобренни шучёпе люпин, донник, горчица, люцерна, фацели үстерни выранла.

– Горчицан историйё пирки калаймар-ши? Ана акна анасене кёркунне е суркунне суhalatамалла?

– Шурё горчица – пер сул үсекен культура. Тымарёсем тарана кайнаран симёс масси те 30-80 сантиметр сүллёшех пулат. Вал нүреке юратакан, сивве ча-

тамла үсен-таран. Горчицан историйё тарана каят. Унан хаш-пер тёсёсемпе Авалхи Грецире тата Римра уса курна пулсан та горчицан таван сёр-шывё Ази шутланат. Сирён ыйтавар җине хуравласа малтанах җакна калатпа. Варам кун юратакан үсен-таран чечеке лариччен 45-60 кун аталанат, вара пулса ситиччен 80-90 кун ирет. Ҙак культуран җавёпех (аван уйахёчен) акма юрат. Усен-таран чечеке ларма пулсан ана йаран җинчех пусса тухса тапра айне тумалла. Ман шутпа вал чи йунё органикалла одобренни.

– Асанна үсен-таранан пусё савранашёнчи пёлтерёшё пирки те пёлес килет.

– Горчицан пусё савранашёнчи пёлтерёшё пысак. Унан тымарё хатёрлекен органикалла килотасем сёрпе хуташса унчен илме йывар пулна апатлану элементёсене үсен-таран җамаллан илекен формасене кусарасҗе. Кунпа перлех горчица сёртен ытти үсен-таран илме пултарайман макро- тата микроэлементсене илме пултарат. Ҙаван пекех горчица сёр улмин чирёсемпе, җав шутра фито-

фторозпа та, кёрешме пултарат. Терёслесем җакна та палартаҗе: горчица акна анасем җинче проволокниксен йышё палармаллах чакат. Горчица акна анасене хура кёркунне сухалани җак сятарҗана йышлё пётерме май парат.

ЭРОЗИ СЫХЛАВЁ
– Горчица аша-сивве тиркемесёрех кёске вяхтра ситёне аталанма пултарни сёр эрозийёне кёрешме те лайах пулё?

– Ҙапла. Килти хушма хушалахсенчи, сад уаҗо-кёсенчи нумай сёр лапта-кёсем сартла вырансенче вырнаҗа. Кунта сил тата шыв эрозийён харушлехё пысак. Ҙаканта та горчица ял сыннине пысак пулашу парайрат. Сартра вырна-наҗа анасемпе йарансене сёр улмипе пахча симёсрен пушансанах горчица акни – эрозие кёрешмелли вайла сул. Симёс одобренни валли горчицана пер сотка җине 200–300 грамм акмалла. Кёрелле-пе турса сёр айне тумалла. Хаварт үсекен горчица нумай сум куракёшен те таман пулса тарат. Ҙак та килти хушма хушалах е сад уаҗоке тыта-

каншан пысак пёлтерёшлё. Ҙапла вара горчица акан пер вяхтрах пахчари сёре органикалла япаласемпе те пуянтлатат, унти сум куракёпе те тухасла кёрешет.

СЫВЛАХШАН
– Леонид Федорович, горчица сывлахан та пысак усалла пулнисе илтнёччё. Ҙак вартанлаха паллаштараймар-ши?

– Кана тухтарсем лайахрах анлантарасҗе пулё. Ҙакна җеҗ калатпа. Горчица сывлахан пите усалла үсен-таран. Турципе Венесуэла, тёлсёлхрен, горчица вяррисемпе сосудсен склерозёпе, гипертоние, вархырам пасална чух, ревматизм, экзема чирёсемпе аптарасан уса кураҗе. Пёлкенсем җак культуран вярринчен апат-симёсре уса куракан горчица хатёрлесҗе. Сулсисемпе салатсенче уса кураҗе.

Шурё горчица – пыл паракан үсен-таран. Ана акансем кашни гектаран 100 килограмм таран пыл илейресҗе. Горчица пылё шупка сара тёлсё, тутла шаршалла тата пылак.

– Тавта пус усалла каласушан.

Ял халахё валли

Купаста фестивалё

Ҙак пахча симёсё үстерекеншен «Купаста фестивалё» – хайне өвөр уяв. Унта купаста үстерекенсем җеҗ мар, унран паха апат хатёрлекенсем те активла хутшанаҗе. Кашнин хайён пултарулахё, кашнин хайён вартанлахе.

Купаста фестивалён пусламашёнке Куславка районёнке пуранакансем тараҗе. Ку тарыхри палла фермер Василий Семёнов район администрацийё пулашнисе җак ыра пусаравё сул пачё. Ҙакан хыҗсан «Купаста фестивалё» Раҗсейри ял хушалахён уявёсенчен пери пулса тачё. Касал җак уявпа республикан теп хулинче пуранакансем паллашма пултарёс. Купаста фестивалё ирттермелли касалхи лаптёк – «Россельхозбанк» регионти филиалё.

Кунта купаста үстересипе специализациленекен кашни сын валлиех чуну сывах ыйтусемпе хуравсем пулёс. Вёсем савра сётел хушшинчи каласавта та хутшанма пултарасҗе. Чи пысак купаста, җак пахча симёсё халалласа хывна чи илемлё такмак т. ыт. те уяв илемне анла-латёс кана.

Купаста фестивалё касал Шупашкарта юпа уйахён 20-мёшёнче 10–14 сехетсенче ирет. Адресё: Президент бульварё, 31 («Чувашия» гостиница чарану).

Йёркелү комитечё.

«Сынсемпе чунсәр пулмалла мар»

Пётмлету

Тунти кун район администрацийн ларусен заленче РФ Шалти ёссен министрствин Муркаш районен уйрамэ хайен тэхәр уйахри ёсне петёмлетрэ. Лару-тәрупа паллашма, пёрлехи ыйтусене татса пама Чаваш Республикин шалти ёссен министрэн сүмэ А.В. Тимофеев, министрстван 2 № оперативлә шырав чаён начальникэ А.И. Полетаев килчэ.

Реформа пына май халэ ёслекен пур сотрудник та август уйахеччен аттестаци тухна. Милициончен полицине кушни вара сәмах улшаннипе сөс иртмелле марине каларэ министр сүмэ. Реформа сотрудникран ёс пахаләхне те сиреп ыйтат. Ситес султанпа министрство федераллә бюджет укши-тенкипе «пурәнма» тытанат. Ёс укши ёссети те паллә. Вәл вара ёсне кура пулассине шантарчэ А. Тимофеев.

Хальлөхе шалти ёссен пайен сотрудниксен тарашулаха үстерессипе тимлемелле. «Сынсемпе чунсәр пулмалла мар. Факна валли хушма укша-тенкэ те таакланмасть. Ана саккун ый-

тат», – сәпла сиреплетрэ министр сүмэ.

Тэхәр уйахри 295 преступлени регистрациленине Шалти ёссен министрствин Муркашри уйрамэн пусләхэ Е. Плечов пелтерчэ. Анчах та вәрәлла ёссене усса парасси кирлэ шайра пулса пымасть-ха. Вёсене усса пама сиреп система йөркелемелле. Профилактика ёсне вайлатни, ял тарәхёсен пусләхёсемпе, унти активпа тача сыханса ёслени унан пёр пайё пулмалла. Сәпла вара превентивлә преступленисене, уйрамах йывәр преступленисене, обществәлла вырәнсене йөркене ләснине тата ачасем тәвакан преступленисене хирёс кёрешесси те

«Сотрудникан кашни материалла чёре витёр кәлармалла, сынсемпе кәмәллә пулмалла», – терё А. Тимофеев ёсри тепёр ситменлөхе палартса. Вырәнти актива, халәх дружинниксен ретне чәнипех активлә та ответләха туякансене тата ёслеме пул-

таракансене суйламалла. Атту вёсен ёсё хут синче кәна юлэ. Клубсенче йөркене пәсна тәсләхсем те сәпла чухне сөс сахалланёс.

Мускава тата ытти вырәнсене ёслеме тухса сурени – тепёр сивёч ыйту. Кунта та шалти ёссен пайен ял тарәхёсен администрацийёсемпе тача сыхану тытни кирлэ. Министр сүмэ кәлашле, участковйисен хайсен участокёсенче ытларах вәхәт пулма тарашмалла, унти лару-тәрава пелсе тәмалла.

Район администрацийен пусләхэ Ю. Иванов пәрахәса кәларна профилактика кунёсене сөнёнөн вай илтермеллине палартрэ. Халәх дружинникёсен ретне сиреплетме сөнчэ. Видеоанав оборудованиёпе район центрэн тулашне тухмаллине пелтерчэ.

Татса памалли тата тимлөх уйәрмалли ыйтусен паллә. Апла ёсё терёс йөркелесе вай хумалла.

Н. НИКОЛАЕВА.

Пёлтерусем. Объявления

Приглашаем всех, кого интересует дополнительный заработок. Возможность совмещать с любой работой. Возраст и образование значения не имеют. Звонить по тел.: 8-960-310-01-29, 8-927-850-18-58. 3-5.

Куплю корову, бычка, телку в живом виде. Тел.: 8-905-029-61-39. 5-5.

Продаю автомашину ВАЗ-21093, карбюратор 2002 года выпуска, серебристый цвет, цена 90 тыс. руб. Тел.: 8-937-958-51-14. 5-5.

Продаем комбикорма. Тел.: 8-927-843-52-40. 4-5.

Тэхәр уйахри хура-шурә тынашка усрама сутатпәр. Хакё каләсә татәлнә тарәх. Тел.: 8-952-021-99-87. 1-2.

Сакәр уйахри шәши тәслэ (хырам айё шурә) тынашка сутатәп. Тел.: 8-927-846-05-61. 5-5.

Продается земельный участок в д. Семенькасы по ул. Новая, строения отсутствуют, площадь 0,40 га. Тел.: 8-927-854-854-0. 5-5.

Ёне, вәкәр, тына, пәру, сурәхсем туянатпәр. Тел.: 8-903-063-07-57. 3-5.

ЗАО «МСО «Моргаушская» требуются: охранник, разнорабочие, рабочие по производству керамзитобетонных блоков. (Моргаушский район, д. Юнгапоси, ул. Ягодная, д. 21.) ООО «Строитель» реализует керамзитобетонные пропаренные блоки. Обращаться по тел.: 8(83541)69-7-23, 69-8-59, 63-1-19. 5-5.

Ёне, вәкәр, тына, пәру, сурәх туянатәп. Тел.: 8-905-343-60-63. 8-8.

Хаклә хакпа вәкәр, тына, ёне чөрө виҗепе тата ашпа туянатәп. Тел.: 8-905-343-46-23. 5-5.

ТД «Лотос» реализует: профнастил, профили, трубы новые, б/у, трубы для ограды и ворот, краски, утеплители, поликарбонат, банные печи, мотоблоки. Монтаж систем отопления, изготовление теплиц, оград для полисадников. ВЫ ЗВОНИТЕ, МЫ ДОСТАВИМ! Тел.: 8-927-848-84-30. 4-5.

Куплю корову, бычка, телку, овец. Тел.: 8-905-342-39-43. 2-13.

КУПЛЮ ПУХ, ПЕРО новые и старые, гусиные, смешанные перины и подушки с выездом на дом, куриные не предлагать. Тел.: 8-905-345-05-28, 8-961-320-20-91. 2-2.

Продаю песок, гравмассу, бой кирпича, керамзитоблоки, с доставкой. Услуги экскаватора. Тел.: 67-66-95, 8-905-347-99-15. 1-5.

Продаю дойных и годовалых коз. Тел.: 66-3-03, 8-927-851-80-00, 8-960-30-30-679, 7-937-956-33-63. 7-9.

Продаю: кирпич одинарный М-100; М-125; М-150; керамический полуторный М-125; двойной керамический; силикатный белый, желтый; КББ р-р 20х20х40; красный половняк, некондиция, гравмассу, керамзит. Доставка и разгрузка на манипуляторе. Документы. Тел.: 8-903-358-20-97, 8(8352) 44-20-97. 7-9.

СПУТНИКОВЫЕ АНТЕННЫ от 3000 руб. Установка, гарантия. Тел.: 8-905-345-77-19. 2-12.

Продаем: доски 25-50 мм (обрезные, необрезные), брус любого сечения, жерди, подтоварник. Изготовим на заказ: срубы, беседки любого размера. Цена договорная, доставка по району бесплатно. Тел.: 8-927-667-28-32, 8-919-679-18-11. 1-5.

Продаю: гравмассу, щебень, песок, керамзит, бетон, торф, чернозем. С доставкой. Скидки. Тел.: 8-927-668-70-15. 7-13.

для пайщиков СБЕРЕЖЕНИЯ новые выгодные условия (частичное снятие, пополнение сбережений) в ОКТАБРЕ ПЕНСИОНЕРАМ - ПРАЗДНИЧНЫЕ % СТАВКИ и ПОДАРИКИ

ЗАЙМЫ ЛЬГОТНЫЕ на покупку КРС - до 30 000 рублей на обучение - до 15 000 рублей на покупку и строительство жилья под материнский капитал срок пользования займом на покупку а\м увеличен до трех лет

КРЕДИТНЫЙ ПОТРЕБИТЕЛЬСКИЙ КООПЕРАТИВ «СОДРУЖЕСТВО» Отделение № 3, с.Моргауши ул.50 лет Октября, д.23, 2 этаж www.kpksodrugestvo.ru 62-6-86 8 900 333 0001

Муркаш райпо коллектив «Продукты-1» магазин-та аслә сутуҗара ёслекен Р.В. Михайлован ШАЛЛЭ вәхәтсәр вилсе кайнә пирки унан сөмийепе тата сывәх тәванёсемпе пёрле чөререн хурланни синчен пёлтерет.

Полици хроникинчен

«Манән пур, туян»

Эрехпе ашкәнни төрлэ синкерлөх патне илсе пыма пултарнине, шел пулин те, паян кашни утәмра тенё пекех курма пулат. Анчах та сын хуйхи-суйхи сине пәхса савәнакансем, ситменнине тата сәкән синче услам тәвакансем сахалланмасть-ха. Сәкән пек сынсенчен вара вырәнта нименле социаллә пёлтерешлөх те сук: вёсем обществәна сиен кәна күрөсчэ.

Усламсәсенчен нумайашё тата тивёслэ канәва тухнисем-сөке – ака мён шухәша ярат. Ачи-пәчипе манукёсене алә синче йәтса сүрес тәллөвпе «укша сәпәсчәши» вёсем? Спиртлә шөвек туянакансен сөмийисем вара саланащэ, сәв сөмьесенче үсекен ачасем сөмьне ашши мённе пёлмещэ.

Ака «Суррогат–Рынок» операци ирттернэ вәхәтра Шалти ёссен министрствин сотрудниксем Нискассинчи 60-тан иртнэ тата Лапкасри 70-тен иртнэ хёрарам-семпе төл пулнә. Факсем спиртлә шөвек сутса укша енчөкёсене хуланлатнә. Эрехне ёсөкөнөсем вара? Сәк Праски-Укахвисем «манән пур, туян» тенипе вёсен сүлне пурәнса ситейёс-ши вёсем?

Пичете РФ Шалти ёссен министрствин Муркаш район уйрамэн материалёсем тарәх хатёрленё.

Вулакан пултарулаёхэ

Эп саватәп чунран кёр кунне

Кайәксем кёр ситсен юрламащэ, Саралас сөс хуллен сулсәсем. Юлашки чечексем хөмлөнещэ, Хёру мар сар хөвел шөвлисем. Эп пөрех кёр кунне пит саватәп Йөпенсен те хәш чух сөмәрпа. Кантәкра ал сулса асататәп Кайәк-хур картинне кәмәллә. Кёскөлөс кунёсем, ним тәваймән – Сут тәнчен хайен пурнәс йөрки. – Вәхәта хәв сүмна эс сыхаймән, –

Пәшәлтатрэ мана Кёр пики. Килёшетеп санпа эп, пикёсөм: Сук сәнталәкән япәх кунсем! Сар кавир еплерех ав сарәсчэ Ман ума шав үкен сулсәсем. Сулсәсен кәшәлне эп сыхатәп, Чунәмра суралас ёмётсем. Кам мөнле, кёр кунне эп саватәп, Хут сине илемпе «төрлөсө».

Игорь Майков. Кашмаш.

БЕТОН, РАСТВОР любых марок. Тел.: 38-87-78, 8-927-66-88-778. **Песок, ОПГС (гравмасса), щебень.** Тел.: 38-84-40, 8-927-66-88-440. Доставка миксерами, самосвалами. 37-50.

В Москву и Московскую обл. требуются: фасовщицы-упаковщицы, грузчики (кондитерские фабрики, молочное производство, снеговая продукция, мясокомбинаты, склады). Питание, проживание предоставляются. Вахта 15/15, 20/20, 30/15, 30/30, 60/30. 3п/от 25000 руб. (сдельная). Тел.: 8(8352)23-22-22. 1-5.

ПЛАСТИКОВЫЕ ОКНА
Немецкое качество
6-камерный профиль
ПО ЦЕНЕ 3-камерного

скидки до 35% по телефону: 8-9603101816
Пенсионерам доп. скидки

Офис продаж в здании рынка с.Моргауши
Окна стали дешевле...

Прогноз погоды

Местное время	суббота 15 октября				воскресенье 16 октября				понедельник 17 октября				вторник 18 октября			
	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00
Облачность %	☁	☁	☁	☁	☁	☁	☁	☁	☁	☁	☁	☁	☁	☁	☁	☁
Осадки мм	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Температура °С	+3	+5	+7	+4	+1	+2	+4	0	-3	0	+4	+2	0	+2	+6	+3
Давление мм	747	749	750	751	753	754	755	756	756	757	757	757	757	757	757	756
Влажность %	89	85	64	83	96	88	62	77	91	83	63	80	94	83	64	81
Ветер м/сек	Ю-З 4	Ю-З 5	З 3	С-З 2	С-З 3	С-З 4	С-З 3	С-З 2	З 3	З 4	З 3	Ю-З 2	З 1	Ю-З 2	Ю-В 2	Ю-В 2
Солнце		07:24	17:53			07:26	17:50			07:28	17:48			07:30	17:46	
Луна		18:39	11:15			19:17	12:18			20:07	13:12			21:10	13:56	
Фаза		☾	☾	☾	☾	☾	☾	☾	☾	☾	☾	☾	☾	☾	☾	☾

Муркаш районенчи «Сэнтэрү ялавэ» хаҗат УЧРЕДИТЕЛЬСЕМ: Чаваш Республикин Культура, национальносөсен ёссен, информация политикин тата архив ёссен министрствин. ЧР Культура, национальносөсен ёссен, информация политикин тата архив ёссен министрствин «Муркаш районен «Сэнтэрү ялавэ» хаҗат редакций» автономии учрежденийё.

Теп редактор А.И. ТИХОНОВ.
АДРЕС: 429530, Чаваш Республикы, Муркаш ялэ, Мир урамэ, 9А сурт. ТЕЛЕФОНСЕМ: теп редактор - 62-1-36, яваллә секретарь - 62-2-82, бухгалтери - 62-1-35, пайсем: общество пурнәс пайё - 62-2-82, экономика тата социаллә пурнәс пайё - 62-1-38. Факс: 62-1-36. E-mail: morpress@cbx.ru, redaction@cbx.ru
Сыхану, информация технологийёсен тата массәллә коммуниакти сфериние пәхса таракан Федераллә службән Чаваш Республикипе – Чаваш Енле ёслекен управленийё 2009 сулхи раштаван 7-мөшөчө ПИ ТУ 21-00073 № регистрациленё.

Каләпәшэ 2 пичет листи. Ал сывәвөсене рецензиленемсчэ, каялла таварса пәмәсчэ, 2 страницаран пысәкраххисене йышәнамсчэ. Рекламәпа пёлтерусен чәнләхөшөн вёсене паракансем яваллә. ИЗДАНИ ИНДЕКСЁ: 54822. Хаҗат чавашла юн тата шәмат кунсерен тухат. Номер дежурнайё Макарова Р.А. Пичете панә 14.10.2011 с. Пичете памалли вәхәт: графика – 17 сек. 20 мин., чәннипе – 17 сек. 20 мин. Заказ Тираж 4357.